

Rentz Máttyás

KÜLÖNBÖZŐ GÉPEK

*(Részletek)**Írógép*

Soványka, egyszázbél, épphogycsak történetét beírja a gépbe, azután, ha WINDOWS, de miértisne, rákattintgatásokkal addig parancsolgat, amíg az egész az ő kis sajtos nyelvi világába át nem konvertálódik: nem a műhöz, a történetéhez választ stílust és nyelvet, hanem öneki magának van ilyen, és a történetei abból fakadnak. Minthogy író ő elsősorban, tehát írásaiért megfizetik, ígyviszont az élettől folyamatosan távolodik, ám jó az emlékezete, a lyukakat meg stílusával (ami az *ember*) kigitteli. Ezért aztán minden szereplője mindenkor egyformán beszél. Megbízható, jó szállító, első és utolsó mondatai erősek. Lehetőleg novellaciklusokat küld, vagy ilyenek elé odaírja, hogy regény. A szerkesztők kedvelik: nem kell olvasni, az *ezértaztánt* és más kapcsolatokat nem írja egybe, nem kell a *megnézésben* szüntelenül leállni, sat. A satöbbit stb-nek rövidíti, vagy nem használja, etc. [...]

Megfelelőgép

Kis alakú személy, ilyen-olyan haja is lehet, de előre nem fésüli. Bemegy a hivatalba reggel tízre, fölveszi a munkát, leteszi. Átnézi a postáját: kinek van ideje ilyen hülyeségekre! Micsoda összevisszaság lenne! Az ismertebb feladókat különválogatja az ismeretlenektől, a többi törlés, valóban a lomtárba kívánja, háppersze, hogy'életbe ne! Személyesen is zaklatják, de ez hamar elmúlik, mert *meeting* jön. Föláll a cégnyegyszög az írotáblákkal és a négyszín tollakkal. Kitűnik kreativitásával, ezt pontozzák is. Nemcsak ingje jólvasalt, de készérvei is. Ezzel az erővel bonitásvizsgálati jelentéseket is írhatna *az kap hitelt, akinek mi adunk* alapon. Sajnos, a meeting, bár egyórás, még nem tölti ki a munkaidőt. Már megint dugig a posta. Szerencsére hamar az ebéd, akkor olyan gépekkel ápolgatja magát, akik neki felelnek meg.

Esznek, kínait, olaszt vagy hortobágyit, és szidják a rendszert, aminek megfelelnek. Ebéd után ne keresd.

Hazajárógép

Olyan, mint a megfelelőgép, csak éppen sorkatonai szolgálatát tölti (*a '60-as évektől úgy 1993-ig korszerű a kifejezés*). Be van neki írva az *állandó*. Általában *hátszéllel* működik, vagy egyébként is jópofa. Sajnos, a legjobb hazajárógépek a '70-es évektől kezdve már be sem vonulnak, hanem fölmentést szereznek maguknak (vagy a szüleiik járnak ki) a szolgálat alól. Az indokok közül a legszebbet, a *népgazdasági érdeket* kiemelnék itt – a szochaza-tulajdonos keresztapára utalással való kombinációjában brélijáns! Ma természetesen ugyanerre a cselére mint néma ellenállásának egy formájára utal. Alakra sokan és könnyen tévesztik össze a pedálgéppel. A pedálgép azonban csak egy kis, többnyire sikertelen stréber óhozzá. A pedálgép legföljebb havonta kétszer kap eltávot, s megbukik egy szimpla gyakorlónadrágon is, amit a kimenőnadrág alatt próbál kicsempészni, míg a hazajárógép nagymamája a piacon árulja a katonai ruházatot. A telített katonai-humor-piacon igen sikeres ex-hazajárógépeket találunk. Lassan, e néven legalábbis, kikopik a köztudatból. [...]

Kormánygép

– autószerelők, buherálók nevezik így a gépkocsik kormányművének legfőbb elemét, ami természetesen nem a kormánykerék, mintahogy azt a civilek gondolnák. Az egyszerű autós csak a kormánykerékre gondol, hiszen azt látja. A kormánykerék cserélhető, ha nem tetszik, eldobhatom, vehetek fakormányt, bőrvonatút, légszákosot s elpukantat, vagy amilyet akarok. Jármű jogtalan elvétele esetén a kormányzárat a kormánykerék mint erőkar segítségével eltöröm, vagy ha még a kormánykereket töröm el, s a kormányórt kiakasztom – a kormány maradék csonkjával is lehet kormányozni.

Persze a szakemberek nem árulják el azt a *parasztnak, buzinak, palinak, majomnak, tyúkagynak* (sat.: ügyfelek elnevezései), hogy nem a kormánykerék a fő, hanem belemennek olyan elemzésekbe, hogy a sportkormány vagy a nagyobb átmérőjű, a fa hatású plasztik vagy a

momó-bőr a jobb. Vannak tulkok, akik elkezdenek az aknában magyarázni a szakembernek függő és talpas csapszegről meg ökölten-gelyről, ezek a legrosszabb fajta gézák, mert értenek valamit, csak nem tudják, hogy az egyik tropa kerék nélkül a másikkal még viszonylag irányítható marad az autó. (Rali-megoldások: pl. kézfékkal való kanyarbatétel.)

A kormánygép nagyjából a kormányoszlop folytatásában található viszonylag vagy teljesen rejtve. Van csigás (öreg Opelek, Ladák) vagy fogasléces (kispolszki, Mercedes). A kormánygép közli a kormányművel az irányadásokat s viszont, a kormánykerékkel (hacsaknem túlzottan szervórásegítéses) az útinformációkat. A kormánygépek többnyire felújíthatóak, nepperek eladás előtt olaj helyett zsírral nyomják tele, legjobb azonban az a parafa-aprítékos, zsírral sűrített fáradtolaj, amivel, á restore, a motorfelújítást végezték. A kormánygép, mint a gólyaláb, a lengőtrapéz, stabilizátorrúd, a *lemförderunderausstattung*, toronycsapágy s egyéb szakkifejezés is meglehetősen érdekesen, magyartalanul vagy ellenkezőleg, Kulcsár-Szabóul hangzik, de ez a szakmát nemigen érdekli: csissz-gitt, gyenge színrefújás, mehet: garantáltan hölgytulajdonostól. (*Németföldön a Damenfahrzeuge árcsökentő: -10-15%. Tehát megveszi olcsóbban, s nálunk ugyanazzal mint árnövelő tényezővel kínálja többért: nepperrecept, 2000.*) [...]

Donbuán

Mindannyiánk életében van egy kollégiumi nevelő, tmk-s gépbeállító, kerosztályvezető, autóvezetésre oktató személy, aki. Arról ismerjük meg őket, hogy 1973-ban *ledes quartz*órájuk van, mint Kojaknek, Hi-Fi-jük, és a teniszlabdás dobozaikat az autó (500-as Fiat, VW Bogár, 1500-as *polák*) hátsó ablakában tartják, de legalábbis saját NDK szekrényosoruk van, ha másképpen nem, hát egy Club '69 ágyútalpon a polcán. Míg a férfiak a konkrét megvalósításért küzdenek, tehát hogy ajkaik a nő nyakán, miközben ondójukat a nő vulvájába fecskendezik, aközben ezt így a nők csak maias szóval virtuál' gondolják, hogy kető vagy több férfi őértük küzd, megalázkodik, rájuk gondolva végez önkielégítést, epekedik, udvarolja őket, de semmi érintkezés az ő vagy a saját undorító nedveikkel. És ez így is folyik, ám mindig jön egy *donbuán*, veszi sorban a nőket, s mindegyikbe fecskendez az ondójából.

Éspersze a nők ezektől a férfiktól vannak oda, mert ezek pöszék, selypek, halkán beszélnek, mindig tiszta a körmük, vagy ha munkájuknál fogva óhatatlanul nem, legalább az alsógatyájuk. Ésmiközben a férfiak többsége nem tudja elképzelni, leveleket szövöget, mondatokat barkácsol, melyek a találkozásnál vigyorral egy sz'asz-szá töpörödnek, vagy fenékcáspésbe torkollanak, aközben a donhuán kefél, mint a gép, s azt suttogja a nő fülebe, hogy az anyját, nővérét, elholt feleségét keresi/találja benne. És a nők ezeket elhiszik, és el is élveznek rajtuk. Nőben is van kefélőgép, de azt az általános köztévedés kurvának gondolja. A női kefélőgép, miközben dolgoznak rajta, boldog mosollyal kívánja, ha neki nem is mindig, de legalább annak a bolondos mackónak, töki-mökinek, majomkának jöjjön össze: legyen azzal boldog. És inkább áldoz érte, semmint hasznot húz belőle. A kurvaság eredeti értelemben férfira is vonatkozhat: aki haszonért eladja magát. Kurva volt kettő vagy több úr szolgája, a kilenckulacos, az átállt labanc vagy kuruc, sat. A maimarketingben ne is nagyon boncolgassunk a fogalom eredetijéért, inkább még egyet donhuánról: Egy ilyent már nagyon untak a sáros-poros nagyfalu kollégiumában az öregdiákok. A legbődületesebb fal szövegekkel döntötte sorban a nőiket (édes tizenhat-tizennyolc éveseket értsenek itt). Azt mondja az egyik öregdiák, hogy akkor ő fölteszi: záros határidőn belül megdugja Don Huánnét! – ki állja? Aztán a pajtásnőitől gyűjtött legszebb donhuán-szövegeket csokorba szedvén megdöntötte a várat. Másnap a kollégium folyosóján a donhuánt elkapja: „Szervusz ...kám/kém, hogy esett a mai bevetés?” „Tanuló: ne tegezz! mijogon!” A diák erős színpadi félrében: „Ó, hát immáron sógorok lennének mi, de most úgy, hogy: én tettelek azzá!” – Na, ilyen anekdotokat agyaltak ki a bosszúéhes, pattanásos kamaszok a kóterekben.

Robotgép

Bár a filmművészet rendre másról akar meggyőzni minket, állíthatjuk: a robotgépeknek nincsenek érzelmei. Nem autó, hogy lelke lenne. Főzni nem tud, a porszívó zaját nem szenvedheti ésvagy fél tőle. Megérkezik a gazda, rögtön átkulcsolja nyakát: Szervusz, édes. Gyakori programnyelvében a drágám és a szívem. Nedves csücsörcsók vagy garanciális időszak alatt még nyelves is. A gazdát a robotgép akarja, de úgy, hogyközben az érezze, milyen nehéz is megszerezni őt.

Általában szép, ha más' nem, hátulról. A gyerek is idegesíti őt, hát még több, depersze ha a gazda akarja, hát neki ta'nképpen mindegy. – Hoppá! Már a banalitásba sülyedvén, de ím egy cetli: Egy fiatal robotgép a bejáratási időszak természetes kompjuterproblémáit nehezen földolgozván tévedésbe esik, hogy szerelmes lenne. Feksznek az ágyon, s a gazda, a fiatal termelészövetkezetes értelmiségi fölvezolja: ő ugyan-nem. Nem szerez, nem gyűjtöget, nem fizet be autóra, van a téesznek elég, szolgálati lakás hóttig jár, bútorban nincsen igénye, s ő az életet kellemesen, görcsölésmentesen képzeli el, délceg daliaként, nőtlenül: minek a strandra fürdőkád. Elkámpicsorodik a robotgép, hogyakkor az ő kiválóságához méltó körülmények megteremtésével mi lesz, oldaltnéz, hát látja: a másik is érzelemmentes, szinte robot. Mondja is, nincs más hátra, mint előre: Mit kínlódik itt ember- s állatorvos, jedző s egyeb vezető értelmiségi rétegek más robotoktól való elhódításán! – hanem a közös barátjuk, az jó pénzbeli kondíciójú, pazar szülői háttérrel rendelkező, iparkodó főszer, próbálná azt új gazdának. *(Ja, egyes társadalomkutatók a robotgépet gyakran összetévesztik a guminóvel, de nem: annak rövidebbek, szinte csak jelzésszerűen, lábbai, karjai.)* [...]

Gépmester

Mint a beállító, csak öregebb, vagy több papírja van, azonkívüli, hasznosanyag begyűjtése során a főnökre is gondol, neki mi kéne. Egyes munkahelyeken a gépmesterek odáig fejlődtek, hogy a ritka férfiállomány bátran fordulhat hozzájuk a kérdéssel: Ikszné vagy az Ypszilony-lyány menstruál-e? Mert ha nem, akkor. És ezek a gépmesterek csak odanéznek a nő arcára, vagy elsunnyogván *(mint a Krúdy által sokat emlegetett macskák)* a soron, beleszagolnak a bakkdezodor, exotic alá, maszkófszkaja mitsetesz, s megmondják vagy mutatják, igen, nem.

Nyalógép

Egyszerű gép. Kis műanyag medencében *(kedvenciink a korai bakelit és a neorózsaszín polipropilén)* szivacs, nedvesen: hogy ne kelljen nyalni a bélyeget. Az ember megfogja: Láttalak az ÉS-ben. Hallottam a

kiállításodról. Beszéltek a koncertedről. Órjassi. Hívjukegymást. Majd lelevelezzük. Bonyolultabb nyalógépek nyalatnak is, viszont megfelelőgépek.

Máskülönben: ha az ember beadja a borítékot, és az érdekes, akkor a postáskisasszony félreteszi, bélyegre a pénzt besöpri; majd rányalja (a géppel). Haviszont cselből mi kérünk bélyeget a nálunk lévő borítékra, akkor megfogja, jobb hüvelykujja a színén, a mutató- és a középső (!) begye a nyalandó felületen: de gépet nem ad hozzá. Benyúlhatnánk-e az ablakon, hogy amaz ujjnyomos felületeket a nedves szivacshoz érinthessük? (*Derültség-, sikongatás-, füttyögésgép, tapsgép.*) Hááppersze! Ezért aztán kinyújtjuk nyelvünket, s megnyaljuk az ujjunkat, aztán a nyálat szétkenvén az enyvezett felületen, lenyomjuk azt a borítékra. Hamisan néz ránk a postáslyány azzal a fekete szemével: Nojszen! Másnap visszamegyünk a postára, hogy újra jegyezteszük a tegnapi hiábavárt pesti számot, 153 xxx, de ez csak az örv, amialatt viszont arra vagyunk kíváncsiak, hogy tegnapi, barátunknak címzett borítékú levelünk, melyben hasznos tanácsokkal láttuk el a postáslyányt az önkielégítéssel kapcsolatban, *soft porno*, milyen hatást ért el. Ésbizony! A lyány felvág, orrát el-föl-félre, de tekintete villám, a véle szolidáris nőtársai viszont teljes nyílt felháborodással tekintenek reánk: Disznó! (*Több bizonyosságunk is van már; de azok csak mechanikusak: „Sérülten érkezett!”*) [...]

Hadaró cséplőgép

Önjáró. Nem sokat gondolkodik. Régen cséphadaró is volt, de az kéziszerszám. Ma is gyakran okoz azonban balesetet kerti szerszámok vagy csak puszta nyeleik cséphadaróként való alkalmazása emberi fejekben, kezeken, lábokon. Kocsmai vagy bótudvari dolgok ezek, esetlegesen utcai kombinációban. Vannak mindenkor kívülálló is, de beszólni az ilyen magánügyekbe nem ajánlatos, nem telefon ez, lehet odébbtolni a biciklit. Ugye, azt sose lehet tudni, a kocsmá szimpla kövén is el lehet csúszni, vagy a bótlépcső fokába ütni fejünk, az a koponya kicsit beljebb reccsen, már megvan a baj. Ilyenkor lehet számítani például egy hadaró cséplőgépre. Az jön, rögtön otthelyt fölkeni magát, már szószóló is. De ne gondoljuk azért: A hadaró cséplőnek mindig sokkal magasabb szándékai is vannak az éppen aktuális esettel, mint az egyébként a helyi sekélyiségében homálylana. Főleg, ha

tévéstábok is megérkeznek, s egyéb médelyákok. Persze jönnek kibickek, akik a saját lakásukat igyekeznek fölcsinosítani, nem a foglaltat lelakni, de azért van a vágóasztal, hogy ezek ne zavarjanak be, mert különben színre jól mutatnak a háttérben. A hadaró cséplőgépnek jó lenne ott is a dereka, ahol a kamatolók támasztják a W124 oldalát, s szedik befelé a p'zeket (*a beti kamat a cocpolt bevezetése óta 150%-ra ugrott egyes bankároknál, akik cocpoltosok is*). Szószólni kéne az ilyen esetekben is, csak az a gond, hogy az W124 vagy TD *szappanódi* mögött mindig van egy lada vagy ócskább golfkocsi, kikottázott legínyekkel (bonitásvizsgálók s követélelemzők). Ja, hogy eleve már nem tudjuk, mi az a kamatolás, meg a cocpolt, meg a robúrbusz, ami a/az xxxgyárba viszi föl 'pes're az asszonyokat? Sajnos, ezek nem gépek... A hadaró cséplő se látja meg a kisikaruszt, mert nem bihori a rendszáma, csak magyar... Sokan a hadaró cséplő jószándékában kételkednek. Nem. A szándék az jó, csak ahogy csépel, odanézés nélkül, aközben, hm.

Fejgép

Fényvető szerkezet. A szereposztás elsőire, a szológitárosra (vagy bemutatásnál egyéb kiállításokra), az énekesre vetődik, a konferenziéra, néha – tréfa! – a közönség egy részére. A fejgép elvakítja az embert, de meg lehet azt szokni. Akiknek kevés jut a fejgép sugáriból, de mégis abban az irányban állnának, azok egzaltáltak vagy leverték lesznek a homálytól. „Alapkérdés, hogy megváltoztatható-e a világ. Túrni kell a mocskot, és túlélni, vagy kihasználni, esetleg harcolni ellene. A harc magány. A magány frusztráció. A frusztrált ember pedig hibát hibára halmoz.” (*Rudolf Péter mondása*)

A fejgéphasználat sokszor dramaturgiai eszköz, egy klisé, aminek alkalmazása a nézőben a kívánt nyomot hagyja.

Röhögőgép

Sok a baj az emberekkel, sose azt csinálják, amit kéne. Tolonganak, büdösek, favágóinget hordanak, vagy ha nők, bangelsz-frizurát, nagy fekete vagy katicabogár klipsszel. Meg van nekik mondva, miért azon szerencsések ők, demégse értik. Tökhülyék. Ugye, a kameraelőttiek

se az a kimondott Albert Einstein – és akkor még a *merlinmonró*ról nem is beszéltünk, hátmondjuk a papírt az asztalon ideteszik, de amikor a forгатókönyvben ők következnek, amonnan olvasnák a jóváhagyott poént, amit vagy otthon ők maguk süтöttek ki, vagy a négerék – állj! Jó, újra, most meg senki sem röhög, pedig a Pocó sérvet kap a sok lendítéstől. Jó, dönt a gyártás, nem megy ez így, a P’ba! Negyedakkora stúdió, az is inkább cyber már, és majd a vágóasztalon, a kellő pillanatban rákattintással, paste, odatesszük, ~, így ni, mostmár.

Gépmadár

Egyszerű gép, másólyom vagy -sas, köröz, riogatja a seregélyeket. A seregélyek aztán tökre riognak! Vágja a szólót az egyik, s közben fölsandít: Mija! Nézi a másik: Mittomén! A seregélyek nagyon bu-ták: nem tudják, mi az a gépmadár.

Szétszerelőgép

Ki sem gondolná: amit egy ember összeszerelt, azt más szétszereli vagy -kapja, mint *bizonyos* a lábtörlőt. Derék sport ez! Gépkocsit vesszünk ide példának, hát az tetszik vagy nem, beesszük a marketingjét, vagy tudjuk, milyen, próbáltuk az anyját (Santana 1,8 karburátoros), vesszük a lányát (reklámhely). A szétszerelőgéphez kimegy az író táblával a műhelyvezető: Mingyán behoznak egy ilyen-s-ilyet, kapd jól szét, add meg neki, dúlj az agyába, mert nagyon el van már szaladva vele, nem árt ez. – Láttak-e már kiszertelt gólyalábat, lengő-trapézt, kormánystabilizátor-rudat, vezérműsíz-feszítógörgőt? Egy röhej az mind a funkciójából kiragadva. Másrészt nagyjából *kiazísten* tudja azt a szétszerelőgép-re rábizonyítani, hogy az az izé, amit fölmutat, az nem féltengely, hanem a hátsó felfüggesztés egy tagja? Tes-sék nevetni: jó’ hazavágja az anyjába. A többiek is odamennek, szotyolahéjat köpködnek szét az akna partján a szupercsúszás-mentes, tehát jég-síkos műhelypadozat-kerámiára. Persze még szét-kapás előtt vannak ilyen klisék, mint *akadozó a váltó, pedálrend, szerepidegen deklamáció, túlzott városi fogyasztás, alul- vagy felülkormányozottság, a műanyagok!* – ezeket be lehet ragasztani előre a próbanaplóba.

Történt egyszer, kiadják a fiatalnak a munkát. Az nézi, próbaút, vizsgálja, próbapad. Kemény a rugózása, ám hasznos ez a hazai utakon: tudd, merre jársz. *(Nem elég, hogy semmi szórakoztató benne, de még oda is magyaráz!)* Próbapad, lengéscsillapítók, fékpad: meghatározza, túrésen, bár kézifékre 15%. A műhelyvezető már nem ér rá, kiadja a számlázásra. Jönnek aztán a telefonok sorba: „Megnéztük, hát semmi szétkapás, valami kis langyos, nemigazán.” Durr, a műhelyvezető le a műhelybe: durr, hát kisfiam, nem volt időm megnézni, a zanyádat, mi volt ez, megbíztam benned, és tessék! Most *büntibe* vagy: nem kapsz tőlem jóideig semmit, s azután is megnézheted magad.

Sokan abban a tévedésben vannak, hogy a szétszerelők aztán összeszerelni semmit! hogypéldául egy hátsó lehajtás féltengelyének a visszadugása lecke! Namost arra is van példa, hogy nagyobb márkát már előre megküldenek. Áll fölötte a tulaj, a munkafeltevő csaj és a műhelyvezető: Hát, gyerekek, ez elég szar. Rögtön látják szakmailag, mi van: a csomagtartóban hányódnak a kifelejített alkatrészek. De ez nem mehet így! A tulaj ledobja a zakót, s maga áll az aknára. A két féltengely hiányzik. A karter! Jó, a motor indul, de hogy! Jönne az ügyeletes szétszerelő, de a tulaj keresztülnézi és félretolja, pizsamaosztás! majd én vummogok hozzá! Beül mellé a számlázócsaj, és úgy tesz, mint aki élvezi a klímát. A hátsó ülésen elfekve egy inas tekeri le az ablakot a lehető leggépiesebb egyenletességgel: ea. hátul is! Plüss! Polietilén fóliacsík ragyog a műszerfalon: fa! Miközben a lábával Frédi-Béni, arcára egy vélt Szerb Antal-i lárvát húz. Öaaaamm!

Amit isten szerelt össze, pl. ember, annak szétkapásáról dr. Brenner József és dr. Bólya Péter boncnovelláit ajánljuk az érdeklődők figyelmébe.

Pedálgép – másképpen

Mikraóbusz áll be az Istenmőge és Vidéke ÁFÉSZ Gyöngyvirág presszója elé. Nem Barkas, nem Nysa (ejtsd Nyéza), hanem valami nyugati gyártmány: Opel (am. Bedford, vagyis GM, tehát ma Fordként próbálják eladni a nepperek).

Hát még! akik kászálódnak, igazifarmeres karcsú lányok és fiúk hátközép hosszú hajaikat ahogy rázzák szét, hát mint aranyak s rezek, hercegek s királyok alamizsnái valaha, úgy hullanak!

Abban a korban, amikor a bitliszfrizura a nyakközépbe lógást jelent a nagyközség szakközépiskolájában.

No, bemennek a, magyarul: kocsmába, a Másfélcsecsűbe, ti. hogy a presszó üzletvezetőjének egyik mellye kisebb, mint a másik, de melyik?

Mit tetszenek – kérdi Másfélcsecsű.

Kólát szeretnénk...

Barnát? szőkét?

Pepsit vagy Cocát.

A? nincsen! – vágja ki Másfélcsecsű. – Majd csütörtökön hoznak egy ládával, ha igaz, Pepsit. Tropi kaóla van barnában!

Fröccs? – ám, minthogy színre mégis presszó, az nincsen. Tehát hétdecis bort, hozzá szódát kérnek, s egy asztalnál isszák, miközben a lányok WC-re indulnak, s a budiról azzal jönnek vissza, hogymajd inkább útközben elintézik.

Ahogy így fröccsöznek az igazifarmeros hippihajúak, hallják ám a sarok homályából:

Osztán megkúdtam egy olyan szólót: csengett!

Fölkapja erre fejét az egyik idegen (*nagy gitáros volt, ennek megfélemlően ma vagy az üzletnek él, vagy Kelifornya egy temetőjében a lassan lekettyegő sírbérletében hol*):

...halljam, pajtás, azt a szólót!

Burai Sonka tehát kapja a Jolanát, bele a tuellt a *Frigidaire* föliratú *maszek* erősítőbe.

Adj föl valami témát!

Dédapám!

Sonka megbocsátóan néz el.

Ö... a Rollingtól valamit...

(Sonka a-mollban ellenőrzi a gitár hangolását.)

Sunshine of Love! – vágja ki az idegen.

Jó, ennek Sonka nekilát, ledarálja, Clapton vékonyka szólóját odarittyenti.

(Másfélcsecsű világítást kapcsol a kedves vendégnek: 15 watt. A vendég borzadva látja az ujjgyilkos bolgár rézhúrokat Sonka gitárján.)

Jó. És mi a kiállásod?

Ó, annak egy kicsit jobban elő kell készülnöm! – mentegétozik Sonka, s kikap a szatyorból valami fadobozkát.

Mi ez? – nézi a sztár.

A pedálgépem! Most pedig! – ébreszti a kornyadozó basszerét és dobosát – van, túúú, trí, fór! (*King: Come On* – á Jimi Hendrix.)

Dallamkürtje is van az idegen mikrobusznak!

Egyszer – ad kezét a sztárgitáros – ha Pesten jársz, keress meg! [...]

Emelőgép

Chuck Berry, bár gitárját csak éppen a minap, 1979-ben hangolta utoljára, *kilencvenvalahányas* pesti koncertjére a húrláb emelőmenete elfogyván, tehát a húrok falst zizzenvén a görbült nyak kopott bundjain a három ismert akkord alatt (bass: Póka Egon), így az élő legenda egy bevett módszert alkalmazott: ziharájsztút feszített be a húrláb alá.

Rábeszélőgép

„Bukott marketinglovag, otthon tevékenykedem: kerítésfestés. Jőnek fiaim, akiket hajsszal, de marscsokival sem tudok háztáji segítségre venni, azonképpen olvasásra sem, semmi csellel – a gépolvasásoktatásunk odáig fejlődött, hogy az irodalomélvezés már szenvedés, ha a tanuláshoz még erővel alkalmas lenne a néma-értő színt süllyesztett változata. Tehát dalolva festegetek (rosszulgyalult ukrán fenyő, tegnap még a csernobili rigó füttyölt rajt). Apa, festhetek én is? – kérdezi rókaszemű fiam, aki egyébként fest is. Én méginkább! – rikkantja a kisebbik: s már ketten festenek. Kétségtelen a haladás. Drága Mark Twain! Nyugodjon az öreg Baradlay az örökvilágosságban! Kezdem a történetet a közepén. Tomot a nagynénikéje utasítja: fesse a kerítést! (Levágok:) Arra jön a Huckleberry, magyarul Vadszeder vagy mi, Kökény, a barátja. Összezárom egy kis anekdotába. – De apa, ezt nem te találtad ki! – mondja a nagyobb fiam elfogódottan. Leccapok: Név, Cím, Polc, Sor! Futnak a könyvtárba!”

Fazongép

Jön az asztalos, mutatom neki, nemhogy ő is ráállna erre: gallyfenyőből elvégeletlen apácarácsok. Ha hossza veszel, tehát kettőt, egynek

a fele oda, mire a másikat elvégeled. Fenyő? Az asztalos piszkálja a festetlen részeket. Hm, fenyő. Ez inkább nyár-, de még inkább nyírfa! Van ilyen fazongép: a gallyfát rúdra faragja, s a végét kihegyezi, aztán körfűrészben kettőbe kapják!

Fűnyírógép

„A nagy tölgyfánk alatt a fű se nyól, egy évben egyszer mégis arra járatom a fűnyírógépet. De miért, apa?, kérdezik a fiaim. A kis tölgyek. A friss kelés még a makkból táplálkozik, s enged közben függő gyökeret. A nagy úgyis elölné őket! Majd mi megmentjük, határoznak. Negyvenet mentünk ki (1995). A következő tavaszt a locsolgatás és gondozás ellenére az óvó félárnyékban tizenkettő éri meg. Abból is gondatlanul elfűnyírógépezek ötöt. Ma három kis tölgyünk van, kilencévesen majd egyméteresek. Elég nehéz dolog a tölgynevelés. Könnyebb a nyárfákkal: azok nyőnek, mint a gép.”

Trágyaszórógép

Keressék mezőgazdasági gépajánló prospektusban: nem fogják megtalálni így. A trágya csúnya szó, ti. hogy az, maiszóval, fűszer (régiesen fűszerszáma, a trágyáknak a szárítottfű-szerű csoportja) a földnek. A prospektusokban a trágyaszóró iszapszóróként lelhető föl. Géptrágya is van, a mű. A géptrágya előbb-utóbb gépiesíti a földet. A legjobb gépföld a tápoldatban ázó kavics. Egész országok vannak már gépföldekkel a zónijó területén. Az elhullott állat kémiaiilag bomlik el a gépföldön. Ide aztán gépek érkeznek magyarföldről. Nézik a gépek csomagolását a gépföldiek: Bogarak! Bogarak vannak a fólia és a hullámpapír között. Aki zónijósnormás látta már a William Burroughs műve nyomán készült filmet, felordít: csótány! Hozzák a digitális fényképezőgépet, katt: *E-mail nach Draculaland!* A képküldőgép küldeményén gyönyörűen látszanak a hullámpapír csábító illatára gyűlt s a fólia csapdájába holt temető-bogarak.

Estigép

Későn érkezik, amikor már mindegy. Köd, időjárás, más gépek, csatlakozás. Persze az öregkornak is megvan a maga szépsége, néz körül a konyhában, meglátja: a légy. Erről fog írni, ha már olyan szépen kérték.

Gépikóla

Amikor a paraszt már megszokja a márkás pohár látványát és az íz összefüggéseit, a pultos a drága márkáskólaport kicseréli műkólaporra. A paraszt meg issza tovább, észrevétlenül, de jó! (*A de jó napraforgóbél, diópótló.*) Igenám, de a felvilágosodott paraszt megkérdezi: Gépi-e a kóla? – Természetesen *nem*. Akkor üvegeset kér. A mai elvetemült gépvendéglátó fiatalság már nem ismeri a réz kupakviszszapattintót, amit esztergályosoktól lehetett szerezni annó, gépidőkben. Meg van löve a dolog, vagy nem adnánk ki a frissebb ötleteket tenyésztésre, ám a márkáskólaipar is csökkenti a koncentrátumtartalmat a megszokás után, ámen! (*vö.: géptej*)

Gépizenekar

Odaintenek nekik: Húzdrá!

Akkor ráhúznak. Kinek-kinek a nótáját. Őket aztán nem érdekli. Létezik az a pénz, amiért a *Kacsadalt* is eljátsszák. Persze a kezeiket, fejüket, lábaikat szabadon rázzák. Ha elfáradnak, és még nincsen itt a gyantázógép-használat ideje, hát elkezdenek b-mollban játszani, tartva a hangnemet, s viszonylag szabadabban az ütemmel. Ezt most improvizatív résznek nevezik, am. rég. bazseválás. [...]

Lélegeztetőgép

Egy darabig még kap munkát, vagy elfogadnak tőle valamit augusztusban vagy januárban, amikor csökkennek a beszállítások. Néha keresik. Lapogatják szembe, lelegyintik a háta megett. Beteszik a gyűjtőbe.

Nővérek állnak ott, az egyik mutat magára s aztán társára: szemöldökét vonja. Társa hátralép. Vállat von: akkor kikapcsolja ő. A doktor bólint: ő nem kapcsol, csak utasít. [...]

Berlinigép I.

Régen a külföldi utazás volt nehéz, ma a megélhetés is – legalábbis mintha akkor könnyebb lett volna. Tehát betáplálják a gépbe a magyarírót, aki erre érdemes, az egy idő után kiad valami berlinit. Ez már egy műfaj a magyarirodalomban, bár nincsen még katalogizálva. Esetleg a környéke, Charlottenburg, Potsdam is szóba jöhet, Drezda.

Berlinigép II.

„Egyszer aztán végre ott ültem én is: a berlini gépen. Csakhogy nem olyanon. Ez egy másik gép volt. A Ford Művek saját gépe. A Focus-oktatásra repített, s másnap már jöttünk is vissza.” [...]

Keresógép

Virtuál?: tulajdonképpen egy program. Használják olvasóirodák és magánszemélyek. Kisemberek, ha azt akarják, hogy nagyemberek is legalább megnézzék az írásukat, akkor belekomponálják művükbe azt a nagy nevet, pl. Kukorelly Endre, és azt a keresógép majd kiadja neki. Aztán meg ahogy lesz, úgy lesz. *(Megjegyzés: Az olvasóirodák is tulajdonképpen gépek. Sokan azt hiszik, bármit le lehet már írni, úgyse olvassa a fene se. Hát tévednek! Van valahol egy, máshol több olvasóiroda, ahol célfeladatonként mindent, ism. mindent elolvasnak megfelelő szakemberek.)*

Szimbólumok

A nemzetközi elterjedésben a gépeken olyan ikonokra van szükség, melyek értelmezése bármely ég alatt egy. Az elterjedés fokozódásával a szimbólumok rendszereket alkotnak. Néha azonban még mindig sza-

vakra van szükség, mondatokra: „*A készülék irányának megadásánál (például balra, jobbra) mindig a készüléknek a munkairányát vegyék figyelembe, a kormányrúd felől nézve.*” Egyesek szerint ez az utasítás – melyet egyébként motoros, de nem önjáró fűnyírógéphez csatoltak – baromság, magyartalan és egyébként meg már unásig elkoptatott eszköze az irodalmias humornak. Nem! Határozottan tiltakozom: ez a textus kísérlet a tudományos objektivitásért egy szuperintendens grammatico-szimbolingvisztikai nyelv tractatofilozófiai megteremtésében! Vagy -re. Vagy ontogenezise. Logicoapocalypticája neki.

Géptan

Általában nem kedvelt tantárgy a gépészeti iskolákban – valami olyasmi, mint az irodalomtörténések számára a választott kor irodalma. [...]

(Kortárs, 2004/6.)

RENTZ MÁTYÁS 1963-BAN SZÜLETETT MEZŐTÚRON. PRÓZÁT ÍR.